

# **Dkt. Daniel K. Darko, Nyaraka za Gerezani, Kipindi cha 27, Utambulisho Mpya na Maadili, Waefeso 4:17-32**

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 27, Utambulisho Mpya na Maadili, Waefeso 4:17-32.

Karibu tena kwenye mfululizo wa mihadhara ya Masomo ya Biblia kuhusu nyaraka za gerezani.

Tumesoma karibu vitabu vyote katika nyaraka za gerezani na tunakaribia, mahali fulani katikati ya Waefeso. Natumaini unafurahia hadi sasa. Sasa tunaanza kuangalia sehemu ya pili ya sura ya 4 ya Waefeso baada ya kuangalia kile nilichokiita Muungano Tunajenga, mawaidha ya Paulo kuhusu umoja, na jinsi watu tofauti wenye vipawa na vipaji na jamii nzima wanavyoweza kufanya kazi pamoja ili kukuza umoja huu.

Katika eneo hili mahususi, tutazungumzia sehemu ya kwanza ya kipindi kinachoshughulikia sura ya 4, mistari ya 17 hadi 24, tukiangazia hitaji la mawazo yaliyobadilika, na kisha kuanzia sura ya 4, mistari ya 25 hadi 32, tukigusa hasa kanuni za maadili zinazohitaji kuonekana wazi katika kanisa ili kuhakikisha kwamba umoja tuliouzungumzia hapo awali unaishi, unakuwa halisi katika kanisa. Sura ya 4, mistari wa 17, inaanza kipindi. Tunaangalia masomo kama haya: Sasa, nasema haya na kushuhudia katika Bwana kwamba msitembee tena au kuishi kama Mataifa wafanyavyo katika ubatili wa akili zao. Katika mistari huu unaouona hapa, Paulo anatoa wito na kwa maana gani inaonekana kuwa ya ziada kwamba alisema hivi, nasema na kushuhudia. Neno analotumia hapo kwa ushuhuda ni neno linalobeba maana ya kutoa ushuhuda, na wakati mwingine hutumika katika muktadha pia kuwahimiza watu walio karibu nawe.

Kwa hivyo, anatoa wito huu wenye nguvu, au, ukipenda, wito mpole wenye hisia ya uzito fulani. Ningependa mzingatie hili kwa makini. Ninasema na kuwaambia hili, na ninasema na kuwaambia hili katika Bwana. Lakini anaendelea kutoa kauli nyingine: Hampaswi tena kutembea kama Mataifa. Hiyo ina maana gani? Ni muhimu sana kuanza kuangalia Paulo alimaanisha nini kwa kutoishi tena au kutembea kama Mataifa.

Kwa kweli, hicho ndicho kichwa cha kitabu changu kuhusu Waefeso. Sijui ni lini unasoma hili wakati unaposoma, unaweza kuwa unasema wakati ambapo kitabu kingine kuhusu Waefeso kimetoka au kitu kama hicho, lakini nina kitabu ambacho ninakiita No Longer Living as the Gentiles ambapo ninaangalia Waefeso sura ya 4

mstari wa 17 hadi Waefeso sura ya 6 mstari wa 9 na kuangalia kanuni za maadili na kinachoendelea hapo. Paulo anamaanisha nini kwa kutoishi tena kama Mataifa? Imekuwa mazungumzo mazuri ambayo yamekuwa yakiendelea tangu 2006 na wenzangu kuhusu mada hii, na nimebarikiwa sana. Ninapaswa kusema ninafurahi kuona kwamba watoa maoni wapya wanakubali msimamo ninaojaribu kubishana.

Paulo anaposema hapana, msiishi, msiishi tena kama Mataifa alipokuwa akiwaandikia Mataifa, inamaanisha nini? Kwa miaka mingi, imechukuliwa kwamba Paulo anaposema msiishi kama Mataifa, alikuwa akimaanisha Mataifa kwa maana halisi. Ninasema kwamba hapana, Paulo hangeweza kuwaambia Mataifa wasiishi kama Mataifa kwa maana ile ile ambayo Wayahudi wamewachukulia kama dhana potofu. Katika Sura ya 2, alisema katika Kristo, wale wanaowaita ninyi tohara kwamba wale wanaowaita ninyi wasiotahiriwa na wale waliotahiriwa wamekuwa mmoja katika Kristo.

Anavunja dhana zote za Kiyahudi katika jamii ambayo imeundwa na mpangilio wa Wayahudi na Mataifa wa makabila mengi. Hapa, anapotumia neno Mataifa, nakubali kwamba linamaanisha watu wa nje. Kwa maneno mengine, Wayahudi wanapowatazama watu wa nje, watu walio nje ya watu wa Mungu kama Mataifa najisi, sasa, anasema msiishi maisha yenu tena kama Mataifa.

Kwa maneno mengine, kama watu wa Mungu, huishi tena maisha yako kama mgeni. Tusipoelewa maandishi kwa njia hiyo, itakuwa ajabu. Ni karibu kusema wewe ni Mmarekani. Sawa, huishi tena maisha yako kama Mmarekani. Hiyo ina maana gani? Kwa hivyo, kusema una mambo fulani maalum kuhusu utamaduni wa Marekani akilini, unamwomba Mmarekani asiishi maisha yake kwa njia hiyo.

Hili ni moja ya mambo ninayoleta katika usomi ili kuelezea jinsi tunavyoangalia usemi wa utofautishaji katika jinsi utambulisho unavyoundwa. Kuwaambia Mataifa kwamba si Mataifa tena kutoka kwa macho ya Myahudi na hivyo hawaishi tena maisha yanayohusishwa na watu wa nje wa Mataifa ni njia ya hata kuwafanya wajisikie wamejumuishwa na kuwafanya pia watambue majukumu yanayohusika katika kuwa sehemu ya watu wa Mungu na kuishi maisha yanayowashinda watu wa Mungu na anashughulikia hilo kwa kwanza changamoto ya mawazo yao. Nimekuelekeza kwenye Waefeso hadi sasa katika jinsi Paulo anavyozungumza au kuombea kanisa kwa upande wa maarifa, mawazo, jinsi wanavyopaswa kuwa na mabadiliko fulani katika mawazo yao, na hapa wasiishi tena kama Mataifa, anaendelea kuwapa changamoto ya kwanza kuangalia mawazo yao kwa uzito wote.

Alisema hawaishi tena kama Mataifa katika ubatili wa akili zao. Hii ni lugha inayofanana kabisa na ile tunayoipata katika Warumi, na katika Warumi sura ya 1, mstari wa 21, unaona aina hii ya lugha ikiendelea hapa. Neno linalotumika hapa kwa ubatili linatumika katika Warumi, wakati mwingine hutafsiriwa kama upuuzi, kwani

ingawa walimjua Mungu, hawakumheshimu kama Mungu au kumshukuru bali wakawa ubatili katika mawazo yao, na akili zao zisizo na akili zikatiwa giza.

Kwa hivyo, utaona katika kifungu hiki Paulo atatumia neno giza, atatumia neno ubatili, atatumia mawazo yasiyo na maana, na unamwona Paulo katika Waefeso akitumia lugha hiyo hiyo, na katika Warumi, anatumia lugha hiyo kuwahusisha wale wasiomjua Mungu. Paulo anasema ninyi waumini, hamko hivyo tena, na kwa hivyo msiruhusu hivyo kuwa jinsi mnavyofikiri katika ubatili wa akili zao, akimaanisha kile kinachohusiana na Mataifa wasiomcha Mungu. Kwa njia, ninapaswa kuwa na sifa kwamba Mgiriki hangejiita kamwe Mataifa. Ilikuwa Myahudi aliyewaita Mataifa, na kwa hivyo Paulo alitoa sifa hii kuwaambia waonekane, mmejumuishwa, ninyi ni muhimu, ninyi ni sehemu ya watu wa Mungu, lakini msiwe na mawazo ambayo watu wa nje wanayo katika ubatili wa akili zao.

Akili zao au ufahamu wao umetiwa giza, na ninasoma mstari wa 18, wametiwa giza katika ufahamu wao. Je, unaweza kufikiria mawazo yao, njia yao ya kufikiri imejaa giza? Katika Waefeso, Paulo anaelezea kwamba maisha ya giza ni maisha bila Kristo; pia ni giza, na pia ni eneo ambalo falme na mamlaka zipo.

Hapa anasema akili zao zimejaa giza, hakuna habari njema. Mambo wanayoyafikiria yamejaa giza, na wametengwa na uzima wa Mungu, uzima ambao Mungu angewapa watu wake. Wametengwa na uzima wa Mungu.

Sehemu ya pili, mstari wa 18, imetengwa na uzima wa Mungu kwa sababu ya ujinga ulio ndani yao kutokana na ugumu wa mioyo yao. Wametengwa na uzima wa Mungu, na sababu za kutengwa ni ujinga na ukaidi. Paulo aliomba na kuwasihii waendeleze msingi wa maarifa wanaohitaji, na pia alizungumzia kuhusu kujiruhusu roho ifanye kazi katika akili zao za ndani na mioyoni mwao, lakini hapa wanasema alisema kwa ajili ya watu wa nje wapole, Mungu hafanyi kazi mioyoni mwao, mioyo yao imekasirika.

Hakuna kitu cha kimungu kinachoweza kupenya kwa sababu mioyo yao ni migumu sana. Msiishi kama wao; huo ndio mstari wa Paulo hapo. Msiishi kama wao, na kwa sababu wamejitolea kama watu wa mataifa ili kufanya hili litokee, Paulo anataka kanisa lielewe kwamba ni kwa sababu hii inatokea kama matokeo. Wamekuwa wasiojali.

Labda nisome kutoka mstari wa 19 kwamba wamekuwa wasiojali na wamejitoa kwa tamaa na uchoyo na kufanya kila aina ya uchafu. Wamejitoa kwa tamaa. Kwa ufahamu wao uliofifia na mawazo yao yasiyo na maana, wamejiingiza katika kila aina ya tabia mbaya ya tamaa.

Namaanisha, acha nifafanue ninaposema tabia mbaya ya kiasherati; hivi ndivyo mfumo wa maadili wa Kikristo ulivyo. Watu wanaojitoka kwa kila aina ya mitindo ya

maisha ya ngono hulala tu na kucheza na watu, kama ilivyo katika utamaduni wa Kigiriki. Katika sehemu ya mwanzo ya hotuba hii, nilikuonyesha kitu kuhusu mwanafalsafa Demosthenes, ambaye alisema kwamba mwanamume Mgiriki anaweza kuwa na mke na anaweza kuwa na suria na anaweza kuwa na mabibi, na anasema kwamba wanamtunza mke halali ili aweze kuwapa watoto halali na warithi wema wa maisha yao.

Kwa maneno mengine, wanaweza kutumia maisha yao , na watu hujishusha kwa kila aina ya mitindo ya maisha ya uasherati. Paulo anasema uelewa wao uliofifia na mawazo yao yasiyo na maana yamewaongoza kwenye haya yote. Na juu ya hayo, kuna hisia dhahiri ya uchoyo na kila aina ya uchafu.

Neno uchafu linatokana na mizizi ya Kiebrania, ambayo ina maana ya ibada na usafi, lakini kwa Kigiriki, katika Agano Jipya, wakati mwingine neno hilo hutumika kwa uhusiano na tabia za ngono, likirejelea aina zote za upotovu wa kijinsia ambao ni mchafu. Lakini Paulo ataweka hilo na neno lingine ambalo wakati mwingine hutumika katika mashindano ya maadili ya ngono: uchoyo. Uchoyo katika maadili ya ngono mara nyingi hubeba maana ya mtu ambaye ni mchoyo wa kujaribu kumchukua mke wa mtu au wivu kuhusu mwenzi wa mtu na kujaribu kwenda kumchukua mtu huyo, ambapo tamaa inayoendeshwa na uchoyo itamfanya mtu afanye kila awezalo kujaribu kuwa na mwenzi wa mtu mwingine au mtu mwingine.

Hisia hiyo ya kulazimishwa inaendeshwa na tamaa ya ngono. Kwa hivyo, angalia mahali ambapo tamaa za ngono na uchoyo hukutana. Neno hilo wakati mwingine hutumika kubeba maana hiyo, na wanafalsafa, wanafalsafa wa kale wenyewe, walilaani uchoyo, lakini bado ulikuwa umeenea katika jamii hata hivyo.

Kwa kweli, ukisoma falsafa ya stoiki, moja ya mambo unayogundua ni kwamba wakati mwingine hukasirika kuhusu jinsi wanavyoendeleza wazo bora, na wanasema kwamba katika utamaduni maarufu, watu hawajali hilo. Wakati mwingine, hata huwatukana kwa kusema kwamba wanyama hawatafanya wanachofanya, lakini watu hawajali. Nitakupa mfano wa mwanafalsafa mmoja anayelaani uchoyo haswa.

Nitakupa mfano wa Dio Chrysostom. Dio Chrysostom, katika kitabu chake kuhusu Convertiousness , andika, uchoyo si uovu mkubwa tu kwa mtu mwenyewe, bali pia unawadhuru majirani zake, na kwa hivyo hakuna mtu anayemhurumia mtu mwenye tamaa. Neno hilo hilo linatumika hapa katika Waefeso.

Wote wanajitahidi kumfundisha, lakini wote wanamkwepa na kumwona kama adui yao. Unaweza kufikiri kwamba ikiwa watu kama hao wanalaani uchoyo, uchoyo haujaenea. Hapana, mara nyingi nimesema katika mijadala ya kisasa kuhusu maadili na maadili ya kale kwamba moja ya mambo ambayo tumekuwa tukichanganya katika mijadala yetu ya maadili ni tofauti kati ya bora na utamaduni maarufu.

Kama mtu anayetumia muda wangu kusoma jinsi mambo haya yalivyofanya kazi katika karne ya kwanza na ya pili zaidi kuliko mimi katika utamaduni wetu wa kisasa, naona inavutia kujua kile ambacho wanaadili wanasema kinapaswa kuwa na kinachotokea katika utamaduni maarufu. Ninapofikiria kuhusu hilo leo, wakati mwingine inanishangaza ni kama sheria za Marekani ni zipi na jinsi watu nchini Marekani wanavyoishi. Je, ni sawa? Sio sawa kabisa. Kwa hivyo hapa, mwanafalsafa hata analaani kile kilichoenea, na hoja ya Paulo ni kwa wale ambao wamemjua Kristo, hiyo si sehemu ya njia yao ya maisha.

Hawapaswi kuishi tena kama wale waliopo ambao wamejitiisha kwa kila aina ya mawazo ambayo yameathiriwa na viwango hivi vyote vya uchoyo. Hapana, naweza kuendelea na kuendelea. Kwingineko, ambapo niliandika kuhusu fadhila na maovu na ufanisi, ninaorodhesha wanafalsafa na wanaadili wengi ambao wanalaani uchoyo kwa T. Lakini uchoyo ulikuwa kila mahali.

Walilaani uasherati. Ulikuwa kila mahali. Walilaani ulevi.

Lakini katika muda wao wa ziada, wanafalsafa hucheza moja ya michezo watakayokuwa nayo ni kuleta galoni za divai na kuona ni nani atakayepata galoni moja mapema. Wao wenyewe, bora na utamaduni maarufu. Katika Ukristo, bora ndiyo inayowafaa watoto wa Mungu, na hiyo ndiyo tunayopaswa kuishi maisha yetu kwa sababu hiyo ndiyo maisha yanayostahili wito ambao tumepokea.

Katika uundaji wa mawazo, sasa anasema hivi ndivyo usivyopaswa kuwa tena. Lakini sasa anaendelea kujaribu kuwafanya wajenge mawazo yanayofanana na Kristo, na kwa hivyo atawaonyesha mambo maalum ambayo yanapaswa kuwafanya wafanye mabadiliko hayo makubwa na kuishi maisha yasiyo tena kama Mataifa. Kuanzia mistari wa 20 hadi 21.

Lakini hiyo si njia unayojifunza Kristo. Tukidhani kwamba umesikia habari zake na umefundishwa katika yeye na kweli iko katika Yesu. Katika mistari ya 20 hadi 21, hasa, unapata maneno muhimu hapo ambayo hayamo katika Biblia.

Maneno muhimu ni kuvua utu wako wa zamani, ambao ni wa mwenendo wako wa zamani na unaoharibika kwa tamaa za udanganyifu, na kufanywa upya katika roho ya nia zako, na kuvaa utu mpya ulioubwa kwa mfano wa Mungu katika haki na utakatifu wa kweli. Katika mistari ya 20 hadi 21, haswa, unapata maneno muhimu hapo kwa njia ambayo akili isiyo na maana imebadilika na inahitaji kutambuliwa ili watu wasiishi maisha yaleyale tena. Hukujifunza Kristo.

Huu ni usemi unaoonekana kuwa mgumu, sivyo? Unapozungumzia kujifunza, hufikirii kumfundisha mtu. Unafikiria kujifunza kitabu au kujifunza aina fulani ya taarifa au kitu kama hicho. Kwa muda mrefu katika usomi au Waefeso, usemi huu, ambao ni tofauti sana na usemi kama huo katika Agano Jipya, labda ndio wakati pekee

tunapopata aina hii ya usemi mgumu. Tumefundisha kwamba ilikuwa ni Paulo akiunda kitu ambacho ni kipya sana.

Lakini sasa tunapata msaada kutoka kwa marafiki zetu katika vitabu vya kale, vikituonyesha kwamba baadhi ya waandishi wa kale wa Kigiriki walitumia aina hii ya usemi wakimaanisha miungu. Na wanachotumia wanaposema umejifunza mungu fulani, kwani hapa umejifunza Kristo, walichomaanisha, wanatumia lugha hiyo kubeba maana kali kwamba si kujifunza kiakili tu, bali unamjifunza mtu huyo. Unapitia maisha pamoja na mtu huyo.

Unampitia mtu huyo; si tu kwamba umesikia kuhusu maadili na utambulisho wa mtu huyo, bali pia unaishi kiroho na mtu huyo na unajifunza kutoka kwa kiumbe huyu wa kiroho. Kwa hivyo Paulo anaposema kwamba hukumjifunza Kristo hivyo, anasema kwamba unajifunza kitu fulani kuhusu Kristo kama uzoefu wa kibinafsi, si tu kwa mwili wa maarifa uliotolewa. Hilo ni jambo zuri, nadhani.

Na kama unaiga haya yote, basi huishi tena kama Mataifa kwa sababu mawazo yako yamebadilika. Ukijifunza kitu na hukujifunza, kama baadhi ya wanafunzi wangu wanaotafuna na kukariri nyenzo, mimi hukirudishie ikiwa nitawauliza maswali hayo katika mitihani na kusahau kila kitu nilichowafundisha. Ukijifunza Kristo na kukishughulikia na kukiiga na kukipitia, basi mawazo ya kiitikadi yametokea, na huishi tena kama Mataifa hayo katika ubatili wa akili zao.

Anaendelea kuangazia jambo lingine. Tukichukulia kwamba umesikia kumhusu, neno lililosikiwa, lililosikiwa, lililosikiwa kama mafundisho ya kusikia, lililosikiwa kumhusu ili kujifunza na kukua, na hata unaendelea kusema kwamba ulifundishwa ndani yake kama kweli ilivyo katika Yesu. Kwa hivyo unaweza kujiuliza Paulo anafanya nini hapa.

Kwa kweli analaani mawazo yasiyo na maana, na anasema hivi ndivyo ukweli ulivyo, sifa zinazohusiana na Mataifa, lakini huyu si wewe kwa sababu wewe ni nani hasa. Ninyi ni watu ambao mmemjifunza Kristo. Kwa kweli ninyi ni watu ambao mmesikia kumhusu na ninyi ni watu ambao mlifundishwa ndani yake.

Kwa hivyo, kuhusu kinachoendelea kiakili, akili yako imebadilishwa. Ni dhana ambayo Paulo anaelezea kwingineko katika Warumi, akizungumzia mabadiliko ya akili. Lazima niseme pia ni stoic kwa kiasi fulani kwa sababu, katika Ukristo na katika falsafa ya stoic, jinsi unavyofikiri huelekea kuendesha jinsi unavyotenda.

Kwa hivyo, ili uwe na mabadiliko ya tabia, lazima kuwe na mabadiliko ya mawazo. Paulo anasema Mataifa wanaishi katika mashindano ya maadili yaliyopotoka na huonyesha sifa za maadili zilizopotoka kwa sababu wana uelewa uliofia na mawazo yaliyopotoka. Kwa anayeamini katika Kristo, wamejifunza, wamejua, na wamefundishwa tofauti.

Na hivyo, mawazo yao yamebadilika, na hawawezi kuongozwa katika mwelekeo sahihi. Ni kwa sababu hiyo anatoa wito wa mabadiliko makubwa. Anatoa wito wa mabadiliko makubwa kwa kutumia sitiari ya mavazi ili kuvua nguo za zamani, kuvua nguo za zamani, na kuvua mtindo wa maisha wa zamani.

Pia anaelezea kwamba mtindo wa maisha wa zamani umeharibiwa na tamaa za udanganyifu. Na akauweka katika amri. Vua.

Hapa, anaomba uwajibikaji binafsi. Sasa kwa kuwa wamejifunza, wanajua, na wamefundishwa, wana jukumu la kuvua, kuvua vazi la zamani linalotoa hisia potofu ya wao ni nani. Wamekuwa na mabadiliko ya ndani.

Wamekuwa na mabadiliko makubwa ya mawazo. Lazima wabadilike katika mtazamo. Ni jukumu lao kuondoa hilo na kuacha tabia hizo za aibu kama vile nguo zilizoruka na nguo zilizochakaa zivuliwe.

Wanapaswa kuanza. Lakini angalia mstari wa 23. Huo ni mstari wa kuvutia sana hapo.

Kufanywa upya. Hilo si jambo la lazima. Hilo liko katikati na ni neno shirikishi katika Kigiriki, ambapo wanapaswa kujitolea kufanywa upya akilini mwao.

Vueni yale ya zamani. Sasa, turudi kwenye mawazo tena na tufanywe upya katika akili. Msibadilishwe, bali mfanywe upya katika akili, Warumi 12.

Hiyo ndiyo dhana hapa. Mwache Mungu afanye kazi akilini mwako. Jipatie roho ya Mungu ibadilishe akili yako ili iweze kuakisi tabia yako.

Na kisha unaendelea kusema ikiwa ufufuo huu utatokea akilini mwako, sharti la pili linawekwa kwenye jipya. Na asili ya jipya, jipya linaumbwa, mstari wa 24, na kuvaa utu mpya, ambao umeumbwa kwa mfano wa Mungu katika haki na utakatifu wa kweli. Kumbuka neno umbwa.

Tulipata wapi neno kuumbwa? Tulipata neno kuumbwa katika Waefeso sura ya 2, mstari wa 10, aliposema, mmeumbwa kabla ya kufanya matendo haya yote mema. Kisha, katika Waefeso sura ya 2, Mungu aliumba jumuiya mpya katika Kristo. Alisema kwa kweli mmeumbwa katika mstari wa 24 hapa. Mmeumbwa kwa mfano wa Mungu ili kuishi maisha fulani.

Hilo linamfaa Mungu. Utambulisho wako umeunganishwa na Mungu. Tabia yako inapaswa kuakisi utambulisho huo.

Nilipokuwa nikifikiria kuhusu hotuba hii leo, nilifikiria kuhusu aina ya kitabu ambacho unaweza kuwa nacho kwenye rafu yako unapojaribu kusoma. Na nilijikuta nikifikiria

kwamba wengi wenu mnaweza kuwa na maoni mazuri ya zamani ya Matthew Henry. Kwa hivyo, nilifikiri, ndio, tufanye hivyo kwa ajili ya kujifurahisha.

Unaweza kuiweka kwenye rafu yako , kisha unaweza kuiangalia na kuona kile Matthew Henry anachosema. Kwa hivyo, nilisema, hebu tuangalie kile Matthew Henry anachosema kuhusu kifungu hiki maalum. Na hivi ndivyo anavyosema.

Tamaa za dhambi ni tamaa za udanganyifu. Huwaahidi watu furaha lakini huwafanya kuwa na huzuni zaidi na kuwaangamiza. Kwa hivyo, kama hazijatiishwa na kuaibishwa, hizi lazima zivuliwe kama vazi la zamani, vazi chafu; lazima zitiishwe na kuaibishwa, lakini haitoshi kuachilia kanuni mbovu.

Lazima tuwe na wenye neema kutoka kwa mtu mpya, ambayo ina maana ya asili mpya, kiumbe kipya kinachoongozwa na kanuni mpya, hata neema inayofufua, ikimwezesha mtu kuishi maisha mapya ya haki na utakatifu. Wale ambao si Mataifa tena sasa wamewezeshwa na wana uwezo wa kuwa na jukumu la kibinafsi la kuvua yale ya zamani, kufanywa upya akilini, kuvaa mapya, ambayo yameumbwa kwa mfano wa Mungu katika haki na utakatifu, ikiakisi tabia ya Mungu katika maeneo mawili muhimu. Wakati mwingine haki huelezewa kama uhusiano sahihi na Mungu, unaoakisi uhusiano sahihi na wanadamu wenzao.

Haki, utakatifu, kutengwa kwa matumizi ya Mungu, kutengwa kwa madhumuni matakatifu. Tabia ya Mungu inapaswa kuonyeshwa kwa watu wa Mungu. Tillman anaandika katika Waefeso 4, 17 hadi 24 kwamba Paulo anasema kwamba maisha ya wasomaji yanapaswa kuakisi mabadiliko makubwa yaliyotokea ndani yao wakati wa kuongoka kwao.

Hawapaswi tena kuishi katika njia inayozungumzia mkanganyiko wao, udhibiti wa kipepo, na kukata tamaa ambayo inawatambulisha wale waliotengwa na maisha ambayo Mungu hutoa. Badala yake, wanapaswa kuishi katika njia zinazoonyesha kwamba mawazo yao yanaendelea kufanywa upya kiroho na kwamba wanazaliwa upya katika mfano wa Mungu, ambaye ni mwenye haki na mtakatifu. Paulo anapomalizia dokezo hilo, akikumbuka jinsi walivyoumbwa kwa ajili ya haki na utakatifu, sasa unaweza kuendelea kuzungumzia hasa kuhusu baadhi ya fadhila na maovu ambayo yanahitaji kushughulikiwa katikati.

Kwa hivyo, nitaenda hatua kwa hatua kutoka mstari wa 25 hadi 32, nikiangalia baadhi ya fadhila na maovu, baadhi ya mambo wanayopaswa kufanya, na baadhi ya mambo wasiyoupaswa kufanya. Nami ninapaswa kuelekeza mawazo yako kwenye ukweli kwamba kuanzia hapa na kuendelea, utaona Paulo akitumia zaidi mifumo ya kulinganisha. Hapo awali, alikuwa ametumia mifumo ya kulinganisha, lakini haikuwa wazi sana, isipokuwa katika sura ya 2, anapotumia tofauti katika suala la wakati huo na sasa zaidi.



Katika sura ya 4, anatumia tofauti kutoka mstari wa 17, lakini si wazi sana, anapozungumzia mawazo ya upole yanayotofautisha mawazo yanayohitaji kuendelezwa miongoni mwa watoto wa Mungu. Kuanzia hapa na kuendelea, atakuwa wazi sana kwa njia nyingi, hasa kama anavyoonyesha katika maandishi ya Kigiriki, akitoa tofauti si kusema kwamba anafanya ulinganifu, bali kama mkakati muhimu sana wa balagha katika mazungumzo ya kale ya maadili ili kulinganisha yale ambayo hayapaswi kufanywa, ili watu waelewe kwa uwazi kabisa kile wanachohitaji kufanya. La kwanza kwenye orodha ni kuhama kutoka uongo hadi kusema ukweli.

Mstari wa 25. Kwa hiyo, mkiisha kuweka mbali uongo, na kila mtu aseme kweli na jirani yake, ambaye, kwa maana sisi tu viungo vya mwili mmoja. Ni muhimu sana tunapoangalia andiko hapa.

Tuacheni uongo, semeni ukweli. Huu ni utamaduni usio na televisheni. Huu ni utamaduni ambapo ni utamaduni wa jamii, wa kijamii zaidi na si wa kibinafsi.

Ili umoja uweze kutawala katika jamii yoyote, ukweli ni muhimu. Kila mwanajamii, au kila mwanajamii, ana haki ya kujua ukweli ili kukuza uaminifu. Paulo alisema wanapaswa kuacha uongo, na wanapaswa kusema ukweli na majirani zao; akimaanisha majirani, anamaanisha waumini wenzake.

Lazima wawe waaminifu kwa waumini wenzetu kwa sababu sisi ni viungo vya kila mmoja. Unaweza kudhani angesema, sisi ni viungo vya Kristo. Hapana, sisi ni viungo vya kila mmoja.

Na kila mwanachama anastahili kuambiwa ukweli. Kuanzia hapo na kuendelea, baada ya kugusia ukweli, hebu tuende kwenye mojawapo ya masuala nyeti hapa. Tuzungumzie kuhusu hasira.

Kwa hivyo, hebu tuangalie anachosema kuhusu hasira—mistari ya 26 hadi 27. Mwe na hasira wala msitende dhambi, lakini msitende dhambi.

Msiruhusu jua litue mkiwa na hasira na msimpe Ibilisi nafasi. Hapa, mtaona jambo ambalo Paulo angefanya baadaye kwa sababu katika mstari wa 31, atazungumzia kuhusu hasira pia. Kwa hivyo, analinganisha hasira na hasira katika hotuba hii.

Wow. Kutofautisha hasira na hasira. Je, ni sawa kukasirika? Acha nikuonyeshe picha zenye mwanga kama ninavyopenda kufanya.

Je, hili ni jambo la kawaida? Je, umewahi kumwona mtu mwenye hasira sana akizungumza na mtu kwenye simu kiasi kwamba anaangalia simu yake na kuhisi kama anaigonga simu? Au hilo ni jambo la kawaida? Je, umewahi kukutana na mtu mwenye hasira sana, akimwonyesha mtu huyu mwenye nguvu kama upanga unaokupiga roho? Vipi kuhusu ujasiri? Sasa, ikiwa unafikiri vijana wote wa kiume na

wa kike wenye umri wa miaka ishirini na arobaini wanakasirika, unafikiri watoto pia hukasirika? Paulo anaposema kuwa na hasira na sio dhambi, anasema nini? Hasira ilikuwa imekwisha. Watu hupenda kuwa na hasira, na watu wanapokuwa na hasira, si vizuri. Huu ni utamaduni ambapo kunywa divai ni jambo kuu katika jinsi wanavyoandaa chakula.

Fasihi ilionyesha kuwa kunywa zaidi ya vileo kulikuwa jambo la kawaida sana. Kwa maneno mengine, watu hujiingiza kidogo zaidi, na husema mambo ambayo hawapaswi kusema. Wanajiendesha jinsi wanavyopaswa kutojiendesha. Kwa usemi wa Kiromania, wanatiwa moyo.

Wanapomwona mtu ambaye ni mlevi kidogo akifanya vibaya, wanasema mtu huyo ana kitia moyo. Nami nasema kitia moyo kutoka kwenye chupa. Kwa hivyo, unapozungumzia hasira katika muktadha huo, hasira inaweza kuchukua mambo hadi sasa.

Lakini pia kuna kitu unachohitaji kujua kuhusu jinsi waadilifu walivyozungumzia kuhusu hasira katika ulimwengu wa kale. Na Aristotle, kwa mfano, katika Maadili yake ya Nicomachean, angeweka kasi ya kile ambacho wanafalsafa wa baadaye watakuwa wakikijengea kwa kiasi kikubwa. Katika Maadili yake ya Nicomachean 4, anasema, mtu ambaye hukasirika kwa mambo sahihi na watu sahihi na zaidi, kama anavyopaswa, anapopaswa, na mradi tu anapaswa, husifiwa.

Kwa maneno mengine, ni jambo la heshima kukasirika kwa mambo sahihi, kwa wakati unaofaa, na watu sahihi, ndani ya mfumo sahihi, kwa sababu nzuri. Paulo anasema, hasira; nawaambia, Kigiriki husomeka, hasira lakini msitende dhambi. Kwa hivyo, amri ina maana ya, ninawapa amri ya kukasirika.

Au, nakusihi uwe na hasira. Labda Paulo anajua kwamba hawezi kuwazuia watu wasipate hasira. Labda unaposhiriki katika masomo haya, hujawahi kukasirika na kusema kwamba, haya yote yanahusu nini? Nilidhani Wakristo hawakupaswa kuwa na hasira.

Mungu akubariki kwa hilo. Baadhi yetu hukasirika hapa na pale. Paulo anasema tuwe na hasira lakini tusitende dhambi.

Hoja ya Aristotle ni kwamba hasira ni muhimu. Kwa kweli, katika makala hiyo katika Maadili ya Nicomachean, Aristotle anaendelea kutoa hoja kwamba ikiwa watu hawakasirikii uovu katika jamii, hakutakuwa na haki. Watu wanahitaji kukasirika kuhusu ukosefu wa haki ili waweze kushughulikia makosa hayo na kuhakikisha hayarudii.

Anapanua maelezo kuhusu hali ya mahakama ambapo jaji anahitaji kukasirika vya kutosha kutoa adhabu sahihi kwa makosa ili jamii iwe na amani. Wakati mwingine,

hata alipendekeza kwamba jaji angeweza kujifanya kukasirika wanapotoa hukumu ili wanapotoa hukumu, mtu anayetaka kufanyia kazi hukumu ajue kwamba akithubutu kujitokeza tena mbele ya jaji huyo, haitakuwa vizuri. Hasira kwa sababu sahihi.

Paulo anasema kuwa na hasira lakini usitende dhambi. Anamaanisha nini? Fikiria hilo. Aristotle pia alisema, ikiwa unafikiri yote ni kwa ajili ya hasira na hasira yote na ufanye chochote unachotaka, pia alisema katika Maadili ya Nikomachean 4 kwamba, kwa hasira nzuri, tunapinga SS badala ya kushindwa, kasoro, samahani.

Sio tu kwamba ni jambo la kawaida kwa kuwa kisasi ni cha kibinadamu, lakini watu wenye hasira mbaya ni wabaya zaidi kuishi nao. Je, umewahi kuishi na mtu mwenye hasira mbaya? Aristotle anasema ni watu wabaya sana kushughulika nao. Katika sura ya 4, mstari wa 31, hapa Paulo anasema kuwa na hasira lakini si dhambi.

Katika 431, anatoa orodha ya hasira anapoandika, uchungu wote na ghadhabu na hasira na kelele na matukano viondolewe mbali nanyi pamoja na uovu wote. Angalia maneno hayo kwa makini, hasira, kelele, matukano kwa sababu ni maneno ya Kigiriki yanayoelezea aina tofauti za hasira, na hapa anasema viondolewe mbali nanyi ingawa katika mstari wa 26 anasema mwe na hasira lakini msitende dhambi. Msiruhusu jua litue kwenye hasira yenu.

Anachosema hapa katika sura ya 31 ni hiki: hasira ya muda mrefu ni tatizo, na hapa, hata anaposema tuiache, anaweka usemi huo katika hali ya kutofanya kazi kana kwamba mtu amejiruhusu kukwama katika roho ya hasira kiasi kwamba anahitaji msaada wa nje ili Mungu aweze kuwaokoa kutoka katika hasira hii. Lakini wacha nikuonyeshe maana ya maneno ambayo Paulo alitumia hapa kwa hasira inayoakisi ghadhabu, hasira, kelele, na kashfa kwa sababu tafsiri za Kiingereza haziwezi kutupatia neema ya kutosha kwa maana ya maneno haya. Neno la kwanza lililotafsiriwa kama uchungu katika neno la Kigiriki uchungu ni hasira iliyo ndani kabisa ambayo inaweza kupasuka au kufurika katika mfumo wa laana, maneno makali au machungu, na hivyo mzizi na msingi wake ni kama nyongo chungu wakati aina hii ya hasira haijalipuka, hukaa moyoni mwa mtu na kuingilia akili kama saratani ikila sifa zote nzuri ambazo Mungu amempa mtu huyo, na kwa hivyo tunaiita uchungu.

Ni aina ya hasira ambayo imepata makazi na huhifadhiwa, na inapoendelea kuwa sawa hapo, hujenga na kujenga na kujenga na kuwa chungu sana na huanza kutafsiri jinsi watu wanavyoishi maisha yao kana kwamba wanameza kidonge kichungu kila dakika. Neno lingine, lililotafsiriwa kama ghadhabu, linaonyesha maana ya ghadhabu kama udhihirisho wenye usemi mkali zaidi, hivyo hasira ilijidhihirisha. Ninapenda kumwambia rafiki yangu wa Kiitaliano kwamba hii ni aina ya hasira ya Kiitaliano katika nchi yangu, Ghana. Tuna kabila fulani kaskazini mwa Ghana, na hivyo ndivyo wanavyoonyesha hasira yao. Namaanisha, ukipasuka tu kama jipumzishe, njoo, jipumzishe. Paulo anasema kuna watu ambao wamenaswa katika uchungu, ambao

umekaa hapo na unawala, na unawachosha, lakini baadhi ya watu ambao pia wana tatizo hilo na aina hii ya ghadhabu huiacha iondolewe kwako kwa maneno mengine jipatie Mungu akuondolee hilo kwa sababu linazuia maisha ya jamii na linaathiri watu wengi.

Aina nyingine ya maneno ya hasira yaliyotumika hapa ni neno la kitamaduni lililotumika hapo awali. Wakati mwingine hueleweka kama mwitikio wa kimya na dhahiri wa roho ya mwanadamu, ambayo huhifadhiwa ndani ya utulivu wake. Wamekasirika, lakini wanajifanya hakuna kinachotokea, na imekaa hapo na kukaa hapo kwa muda mrefu. Nyingine, wakati mwingine hutafsiriwa kama kelele, ni kupiga kelele na kupiga kelele kwa hasira, na nyingine ni kufuru, ambayo ni kufuru au wakati mwingine maovu. Wakati mwingine, uovu kwa kweli ni neno linalotumika kurejelea kusema dhidi ya Mungu au kukashifu au kuwatukana wengine kama matokeo ya kukasirika au kuchanganyikiwa. Je, unamjua mtu aliyekasirika ambaye anajitetea kama oh, katika familia yangu, ndivyo tulivyo unajua, sisi siku zote tuko hivi kila wakati. Sisi huwa na hasira kila wakati.

Paulo anasema uwe na hasira lakini usitende dhambi, jua lisitue ukiwa na hasira lakini iwapo tu, kwa kutenda kwako mwenyewe au si kwa kutenda kwako mwenyewe, jambo linalotendewa dhidi yako limenaswa katika uchungu na ghadhabu, na aina hii yote ya hasira niliyoionyesha alisema iondolewe kutoka kwako muombe Mungu akusaidie kutoka humo kwa sababu inakuathiri. Katika ushauri nasaha, inasemekana kwamba kuwaumiza watu kunawaumiza watu. Kuiweka kwa njia inayoeleweka vizuri kwa Kiingereza ni kusema kwamba kuwaumiza watu kunawaumiza watu.

Watu wanaoumia ndani huwaumiza watu wengine, na wanapowaumiza watu wengine, mara nyingi hata hawatambui kwamba wanawaumiza watu wengine kwa sababu wanaumia, jambo ambalo ni la kawaida kwao. Kwa matumizi, acha hili liondolewe kwako ikiwa unashughulika na mambo yoyote kama hayo kwa sababu ni mapenzi ya Mungu kwamba uishi kwa uhuru. Tafuta msaada kuzungumza na baadhi ya viongozi na washauri Wakristo.

Hasira ni mojawapo ya mambo yanayoharibu. Hoja ya Paulo hapa, nikiifupisha vizuri, ni hii: Na labda kabla sijafanya hivyo, acha nisome hii kutoka kwa Plutarch, mwanafalsafa anayehoji divai na hasira na jinsi mambo haya yanavyoshirikiana.

Kwa maana divai iliyochanganywa haizai kitu kisicho na kiasi na kichukizo kama hasira. Maneno yanayotiririka pamoja na divai huendana vyema na kicheko na michezo, lakini yale yanayotokana na hasira huchanganywa na nyongo. Hasira inapoingia kifuani, zuia ulimi unaorudi nyuma bila kufanya kazi.

Hakikisha unadhibiti ulimi wako. Lakini sasa ngoja nikuambie suluhisho la Paulo la kudhibiti hasira hapa. Kuanzia mstari wa 26 hadi 27, anasema hasira ni hisia muhimu.

Kuwa na hasira. Jisikie huru kujieleza kwa hasira. Lakini usiruhusu jua litue ukiwa na hasira.

Acha kuwe na kikomo cha muda. Hasira inapaswa kuwa ya muda mfupi. Usiposamehe au kushughulikia suala hilo, linaishi ndani yako, na husababisha madhara.

Mstari wa 27 ndio ambao hauzungumzwi mara nyingi. Kwa sababu unapoutazama mstari wa 27, mstari wa 27 unaunganishwa na mstari wa 26 kwa kiunganishi rahisi sana kinachounganisha mjadala kuhusu hasira na kuonyesha sehemu ya athari kwenye hasira. Na inasomeka, Wala msimpe shetani nafasi.

Maana yake hasira ina ushawishi wa kishetani. Ukiacha hasira ikae moyoni mwako kwa muda mrefu, unatoa mwanya, neno la Kigiriki topos , unampa shetani nafasi ya kutulia. Paulo anazungumzia jinsi, katika Kristo, ushindi unavyopatikana juu ya nguvu zake zote.

Na bado anapendekeza hapa kwamba mwamini ana uwezo wa kufungua mlango kwa shetani kuingia na kusababisha madhara. Hasira ina athari mbaya sana wakati haidhibitiwi au kudhibitiwa. Na kwa hivyo, katika mstari wa 31, mwamini anapaswa kuomba msaada na kumwomba Mungu awaokoe kutoka katika hali hiyo.

Na Paulo analinganisha hilo haraka na mstari wa 32, akizungumzia hasira. Badala ya hasira, anaandika katika mstari wa 32, Kuwa na wema kwa ninyi kwa ninyi. Moyo mpole, samahani, wenye moyo mkunjufu.

Kusameheana kama Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi. Hili ni muhimu sana. Kwa sababu anachosema hapa ni hiki.

Badala ya hasira, acha sifa tofauti zitokee. Badala ya kupata mambo haya yote moyoni mwako, acha moyo huo uwe mpole. Tafuta nafasi moyoni mwako, akilini mwako ya kusamehe.

Msamaha unapaswa kuelekezwa kwake; unapaswa kuwa wa kuheshimiana. Unapaswa kuwa wa kila mmoja kwa mwingine. Na mnaposameheana, si msamaha rahisi tu.

Kristo, aliyetusamehe kwanza, anapaswa kuwa kielelezo cha msamaha. Je, unakumbuka mstari katika sala ya mwisho unaosema, utusamehe deni zetu kama tunavyowasamehe, au kama tunavyowasamehe wadeni wetu? Au wakati mwingine hutafsiriwa kama utusamehe makosa yetu kama tunavyowasamehe wale wanaotukosea.

Kwa maneno mengine, Mungu, usitusamehe ikiwa hatutawasamehe wale wanaotukosea. Ni aina nyingine ya sala tunayotaka kufanya. Paulo alisema, badala ya hasira, hebu tuige maisha ya Kristo.

Kama katika Kristo, Mungu alitusamehe. Tunapaswa kuweza kusamehe. Ukweli ni kwamba, hasira nyingi huhifadhiwa kwa sababu hatuko tayari kusamehe.

Uchungu mwingi, chuki, kashfa, kufuru, na umbea hutokea kwa sababu hatuko tayari kusamehe. Ninapenda neno la Kigiriki aphiemi, kusamehe kwa sababu neno hilo linaweza kutafsiri talaka.

Na kwa kweli, nadhani 1 Wakorintho 7 ni neno linalotumika kwa talaka. Kuachilia, kuachilia, kuachilia chanzo cha maumivu. Iwe ni mwenzi wako, ambayo ni maumivu shingoni, au mtu anayekudhuru kuachilia.

Tujitoe. Na inaendelea kutambulisha kile ninachokiita maadili ya kazi. Katika mstari wa 28, inasema, mwizi asiibe tena, bali afanye kazi kwa bidii kwa mikono yake mwenyewe, ili awe na kitu cha kumgawia mhitaji.

Kuiba ni marufuku. Na lazima niseme kwamba wataalamu wengi wa maadili niliowasoma wenye falsafa ya kale walilaani wizi. Lakini wizi ulikuwa wa kawaida sana.

Kwa kweli, katika maeneo kama Krete, walikuwa hata wakiwasifu maharamia wanaokwenda baharini kuwaibia watu. Waliwasifu. Kwa upande mwingine, waadilifu wanalaani wizi.

Tofauti chanya hapa ni kwamba badala ya kuiba, wanachama wanapaswa kufanya kazi kwa bidii kwa mikono yao wenyewe. Na msingi wa hili ni kwamba waweze kuwasaidia wale wanaohitaji. Ukarimu ulikuwa jambo kubwa katika ulimwengu wa kale.

Na wale walio wakarimu na wanaotoa ili kuwasaidia wengine wanaheshimiwa sana katika jamii. Na hivyo hata mwanafalsafa mmoja, mwanafalsafa wa Kirumi, Cicero, anaandika maswali dhidi ya wale wanaotaka kuwa wakarimu kwa ajili ya heshima tu lakini si kwa moyo wao wote. Lakini Paulo anasema kwamba wale walio kanisani wanapaswa kufanya kazi kwa bidii ili waweze kuwa wakarimu kwa watu wengine wengi.

Mwizi asiibe tena, bali afanye kazi kwa bidii kwa mikono yake mwenyewe, apate kuwa na kitu cha kumgawia mhitaji. Hilo linanikumbusha Wathesalonike Wawili, ambao unasema, kwa maana hata tulipokuwa pamoja nanyi, tuliwapa amri hii. Ikiwa mtu hataki kufanya kazi, asile.

Kwa maana tunasikia kwamba baadhi yenu hufanya kazi kwa uvivu, si kwa shughuli nyingi, bali kwa kujishughulisha na mambo ya wengine. Sasa, tunawaamuru na kuwatia moyo watu kama hao katika Bwana Yesu Kristo wafanye kazi yao kimya kimya na kupata riziki yao wenyewe. Ninapenda Mithali sura ya 10, mstari wa 4. Ninapenda, hasa kutoka kwa tafsiri ya Habari Njema, ambayo inasema kuwa mvivu kutakufanya maskini, lakini kufanya kazi kwa bidii kutakufanya uwe tajiri.

Paulo anasema mtu hapaswi kuiba. Kuiba huharibu jamii. Kuiba kwa aina mbalimbali.

Fanya kazi kwa bidii, jipatie riziki, na upate kitu ili uweze kuwa mkarimu, si ili uweze kujilimbikizia, bali ili uweze kuwa mkarimu. Na mwisho katika orodha yangu ya tofauti ni tofauti kati ya uchafu na usemi unaojenga. Paulo anagusa maeneo manne hapa.

Anatoa amri ya kutozungumza vizuri, na anaashiria vipengele chanya vya usemi na matokeo hasi. Amri hiyo ni hii. Usiruhusu maneno mabaya yatoke kinywani mwako.

Inaharibu jamii. Usihuzunishe roho. Anawaita kila mtu kuwajibika kibinafsi.

Neno la maneno yanayooza wakati mwingine limekuwa kitu ambacho wasomi wanakijadili, lakini unataka kujua kwamba neno hilo linatumika hapa kwa njia ya mfano. Linaonekana mahali fulani katika Agano Jipya kama tunda linalooza au lililooza, lakini linatumika kwa njia ya mfano kurejelea kile ambacho ni hatari na kisichofaa. Hapa, linarejelea lugha ya matusi, uchafu, au mazungumzo au usemi wa dharau.

Paulo anasema kwamba waumini wanapaswa kuwa na aina ya lugha na matamshi yanayowajenga watu wengine, yanayokidhi mahitaji ya watu, na hatimaye kuwanufaisha wale wanaosikia wanachosema. Mwishowe, hotuba hiyo ilikuwa na athari hasi dhahiri. Inaharibu au kudhuru au kuwatia sumu watu wengine, na inamhuzunisha Roho Mtakatifu.

Ni muhimu tunapowaza kuhusu Waefeso kutambua kwamba, kwa kweli, sote tuna jukumu la kutunza na lengo la kutukuza. Na tukizungumzia kuhusu hotuba na kumalizia kipindi hiki cha hotuba, ningependa kumalizia kipindi hiki maalum kwa maneno ya Yesu Kristo. Ni muhimu sana kwetu kujikumbusha jinsi tunavyotumia maneno.

Na Yesu anasema, samahani kwa hilo, Mathayo 12, mstari wa 33 hadi 37. Ama ufanyeni mti mzuri na matunda yake kuwa mazuri, au ufanyeni mti mbaya na matunda yake kuwa mabaya, kwa maana mti hujulikana kwa matunda yake.

Enyi wazao wa nyoka, mnawezaje kusema mema mkiwa waovu? Kwa maana kinywa hunena yale yaliyojaa moyoni. Mtu mwema hutoa mema katika hazina njema; na mtu mwovu hutoa mabaya katika hazina mbaya.

Mstari wa 36 wa Mathayo 12, Nawaambia, Siku ya Hukumu, mtatoa hesabu ya kila neno lisilofaa mtakalosema. Mstari wa 27, 37, kwa kuwa kwa maneno yenu, mtahesabiwa haki, na kwa maneno yenu, mtahukumiwa.

Kuelewa kwamba umoja ndio kile ambacho jumuiya ya imani inaitwa. Mungu anafanya kazi katika jumuiya yake, na bado wanajamii wana jukumu. Katika jinsi tunavyojiendesha, kuhusiana na ukweli na uongo, jinsi hasira inavyoonyeshwa, uaminifu, uadilifu, jinsi tulivyo tayari kufanya kazi, kupata riziki, na kuweza kuwasaidia wengine, jinsi tunavyotumia maneno.

Maneno yana nguvu. Yana nguvu ya kujenga jamii au kuharibu jamii. Yana nguvu ya kujenga familia au kuharibu familia.

Ni jambo moja ambalo sote tunashiriki. Tumepewa kipawa cha maneno. Naomba nikutie moyo utumie maneno yako kwa manufaa, ili kujenga, na kuleta neema kwa wale wanaokusikiliza, yote katika harakati za kujenga jumuiya au kuishi maisha ya mfano duniani bila Kristo.

Asante tena kwa kusoma nasi, na natumai umepata masomo haya yenye manufaa. Pia natumai utaendelea kuwa nasi kwa sababu tuna bastola tatu zaidi za kuwa nazo, na hutaki kukosa hilo. Asante , na Mungu akubariki.

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 27, Utambulisho Mpya na Maadili, Waefeso 4:17-32.